

LEX UKRAJINA - ZÁKLADNÍ PŘEHLED

- aktualizace 11. 7. 2022 po novele (tzv. Lex Ukrajina II)

OBSAH

Dočasná ochrana

Řízení o udělení dočasné ochrany a postavení držitelů

Možnost jiného pobytového oprávnění pro uprchlíky

Zdravotní pojištění

Vycestování na Ukrajinu a zdravotní pojištění

Trh práce

Humanitární dávka

Podpora ubytování uprchlíků

Příspěvek pro solidární domácnosti

Paušální náhrada nákladů na ubytování

Sociální služby

Práce v sociálních službách a dětských skupinách

Dětské skupiny

Školství

Mateřské, základní a střední školy

Vysoké školy

Omezení vstupu a pobytu pro občany Ruska a Běloruska

CO JE LEX UKRAJINA - JAK VZNIKLA A KTERÉ ZÁKONY JEJ TVOŘÍ?

*Uprchlíky či příchozími z Ukrajiny se v kontextu tohoto dokumentu rozumí držitelé dočasné ochrany udělené v ČR.

Na konci června vstoupily v platnost novely ([č. 175/2022 Sb.](#), [č. 198/2022 Sb.](#) a [č. 199/2022 Sb.](#)) zákonů, které tvoří Lex Ukrajina. Ve shrnutí níže jsou změny přijaté novelami označovanými jako Lex Ukrajina II značeny **červeně.**

Dočasná ochrana

- Okruh cizinců, na něž se dočasná ochrana vztahuje:
  - **občané Ukrajiny**, kteří pobývali na Ukrajině před 24. únorem a poté zemi opustili či kteří 24. února oprávněně pobývali v ČR na základě bezvízového styku nebo krátkodobého víza
  - **osoby bez státní příslušnosti a držitelé mezinárodní ochrany na Ukrajině**, kteří pobývali na Ukrajině před 24. únorem a poté zemi opustili
  - **rodinní příslušníci výše zmíněných skupin**, kteří spolu s nimi před 24. únorem pobývali na Ukrajině. Na rodinné příslušníky se pohlíží striktní perspektivou českého cizineckého práva. Nevztahuje se tedy například na nesezdané páry, nýbrž pouze manžele, registrované partnery, nezletilé děti a příbuzné na péči a žijící v rodině.
  - česká úprava rozšiřuje tento okruh o **cizince s trvalým pobytem na Ukrajině, kteří nemohou vycestovat do země původu** (či předchozího trvalého pobytu u osob bez státní příslušnosti), z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců.
- **Dočasná ochrana bude trvat jeden rok**, a může být automaticky prodloužena nejdéle o jeden rok. Další prodloužení bude podléhat dalšímu rozhodnutí Rady.
- **O dočasnou ochranu je možné požádat v jakémkoliv zemi EU** (kromě Dánska). Vydané vízum bude cizince opravňovat k cestování po celém schengenském prostoru stejně jako u bezvízového styku během 90 dní ze 180. **Vstup na trh práce, sociální zabezpečení a další podmínky života uprchlíků v EU jsou upraveny legislativou jednotlivých států.** V České republice cizinci, jimž byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě, volný vstup na trh práce mít nebudou.
- **Přechod na jiné pobytové oprávnění kromě sloučení rodiny není možný.**

Řízení o udělení dočasné ochrany a postavení držitelů

- Dočasnou ochranu bude udělovat Ministerstvo vnitra (OAMP) nebo Policie ČR (cizinecká policie).
- V rámci zákona o pobytu cizinců (který se aplikuje ve věcech, které neupravuje zákon o dočasné ochraně) se na institut dočasné ochrany pohlíží jako na vízum k pobytu nad 90 dní za účelem strpění.
- Ministerstvo a Policie jsou oprávněni stanovit místo podání žádosti, aby šlo předcházet lokálnímu zahlcení.
- **Žádost je nepřijatelná, pokud ji cizinec podal již v jiném členském státě EU, není podána osobně nebo je podána neoprávněnou osobou.** Od nutnosti osobního podání žádosti je možné kvůli důvodům zvláštního zřetele upustit. V případě nepřijatelnosti žádosti je cizinci sdělen důvod, zákon nestanovuje povinnost písemného vyrozumění a vylučuje soudní přezkum (není činěno rozhodnutí).
- K podání žádosti o udělení dočasné ochrany se předkládá tiskopis (je možné jej předem vyplnit online), cestovní doklad, pokud jím žadatel disponuje, a fotografie

- (na vyžádání, MV i PČR mohou pořídit fotografii). Pokud osoba nemá platný cestovní doklad, vydá se jí bezplatně nový (pokud to kapacita úředního místa dovolí).
- K podání žádosti o udělení dočasné ochrany je třeba předložit doklad o ubytování (kromě uprchlíků, kterým bylo ubytování zajištěno orgánem krizového řízení). Není nutno mít ověřený podpis majitele nemovitosti.
- Rozhodnutí o dočasné ochraně lze vydat ve lhůtě do 60 dnů od podání žádosti.
- **Dočasná ochrana bude cizinci vyznačována vízovým štítkem do cestovního dokladu.** Pokud štítek nemůže být vydán na místě, udělení víza bude zaznamenáno do cestovního dokladu nebo mimo něj razítkem či ručně. V případě, že žádosti nebude možné na místě vyhovět, cizinci bude vydáno osvědčení o podání žádosti.
- Oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany zaniká podáním žádosti o dočasnou ochranu nebo udělením dočasné ochrany v jiném členském státě EU, nebo podáním žádosti o mezinárodní ochranu v jiném členském státě EU.
- Držitelům dočasné ochrany nejsou přidělována rodná čísla.
- Uprchlíci z Ukrajiny mají povinnost hlásit místo pobytu v ČR, mohou za tím účelem využít interaktivní formulář na [stránkách MV](#). **Změnu pobytu na území ČR je třeba hlásit MInisterstvu vnitra do 3 pracovních dnů.** Týká se to změny pobytu delší než 15 dnů.
  - Pokud se držitel dočasné ochrany nezdržuje na ohlášené adrese déle než 15 dní, může mu být zrušen údaj o hlášeném pobytu v informačním systému MV.
- **Řízení ve věci mezinárodní ochrany se po dobu trvání dočasné ochrany přerušuje** (cizinec není v postavení žadatele o MO) **a výkon trestu vyhoštění odkládá.**
- **Uprchlíci z Ukrajiny, kteří získali speciální dlouhodobé vízum za účelem strpění** (s kódem D/VS/u) **před dnem nabytí účinnosti Lex Ukrajina, jsou pro účely zákona považováni za držitele dočasné ochrany** (mají stejný přístup k zdravotním službám, trhu práce atp.).
- Držitelé i žadatelé o dočasnou či mezinárodní ochranu v ČR či jiném státě EU nemohou na zastupitelských úřadech požádat o jakýkoliv typ víza či pobytového oprávnění.

Zdravotní pojištění

- **Uprchlíci z Ukrajiny (držitelé dočasné ochrany) jsou již ode dne vstupu na území ČR pojištěnci veřejného zdravotního pojištění** (pokud jim oprávnění k pobytu bude vydáno do 30 dní od vstupu, v opačném případě jsou pojištěnci 30 dní před vydáním). **Vzhledem k nově zavedené lhůtě 60 na vydání dočasné ochrany se uprchlíci mohou ocitnout prvních 30 dní bez zdravotního pojištění (pokud řízení bude trvat více než 30 dní).**
- **Přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění se vztahuje i na děti rodičů z Ukrajiny narozené na území ČR po 24. 2.** (po dobu maximálně 60 dnů či než dojde k vyřízení dočasné ochrany).

- Zákon se vztahuje retroaktivně i na ty, kterým byly zdravotní služby poskytnuty před přijetím tohoto zákona.
- **Změna podmínek pojištění po uplynutí 150 dnů od udělení dočasné ochrany:** Povinnosti s tím spojené se týkají zejména dospělých pojištěnců ve věku od 18 do 65 let. Tyto pojištěnci již **nebudou automaticky zařazeni mezi pojištěnce, za které platí zdravotní pojištění stát**. Samostatně tak musí řešit otázku placení pojistného na zdravotního pojištění a oznámit zdravotní pojišťovně důvod pro vznik nebo zánik povinnosti státu platit za něj pojistné.
  - **Děti** ve věku do 18 let **nadále zůstávají státními pojištěnci**
  - **Dospělí od 18 do 65 let** musí řešit otázku placení pojistného na zdravotního pojištění:
    - studenti od 18 do 26 let, kteří studují na středních a vysokých školách v ČR nebo na Ukrajině, se pro účely zdravotního pojištění považují za nezaopatřené děti. Pojistné hradí stát. Studenti musí pojišťovně doložit potvrzení o studiu nebo čestné prohlášení o studiu.
    - zaměstnanci v pracovním poměru, ze kterého je odváděno zdravotní pojištění, nemusí pojišťovně nic hlásit - oznamovací povinnost má zaměstnavatel, ten také odvádí zdravotní pojištění
    - osoba pečující celodenně o dítě/děti: doloží zdravotní pojišťovně doklady o věku dětí a o vztahu k dítěti (rodič, opatrovník) + čestné prohlášení, že má dítě v péči, pak platí pojistné stát
    - osoba závislá na péči nebo pečující o osobu závislou na péči: musí se evidovat na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, pak platí pojistné stát - pojišťovně doloží potvrzení o evidenci na ÚP (možná bude v budoucnu řešeno hlášením z ÚP na ZP, zatím pojištěnec musí informovat pojišťovnu sám)
    - OSVČ - plátcem zdravotního pojištění je pojištěnec, standardně se hlásí k pojišťovně
    - osoba bez zdanitelných příjmů - plátcem zdravotního pojištění je pojištěnec, musí skutečnost oznámit zdravotní pojišťovně a platit pojistné ve výši 2187 Kč měsíčně
  - **Dospělí od 65 let nadále zůstávají státními pojištěnci**
  - *Informace a ilustrativní životní situace jsou obsaženy v [prezentaci MPSV a MZdr k Lex Ukrajina II z 30.6.2022](#). Pojišťovny vytvoří **speciální web** (bude na něj odkaz z centrální stránky <https://www.nasiukrajinci.cz/cs> ze sekce "Řeším zdravotní péči a pojištění"). Tento web v ukrajinštině i ruštině umožní uprchlíkům plnit oznamovací povinnost vůči pojišťovně. VZP posílí infolinku 1221, která bude připravená na dotazy.*

Vycestování na Ukrajinu a odhlášení ze zdravotního pojištění:

- Pokud státní příslušník Ukrajiny, který je pojištěncem v rámci veřejného pojištění, odcestuje na Ukrajinu, může o tom učinit písemné prohlášení u pojišťovny, u které je pojištěn, a to i zpětně. V takovém případě není povinen platit pojistné a nemá nárok na poskytování zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Po návratu do ČR se musí znovu přihlásit k pojištění a doložit pobyt na Ukrajině. Úprava o 6 měsících nepřetržitého pobytu mimo ČR (v zákoně o veř.zdr.poj.) se nepoužije. Pokud se pojištěnec státní příslušník Ukrajiny odhlášený před 24. 2. vrátí do ČR dřív než za 6 měsíců, není povinen doplatit pojistné, pokud nečerpal zdravotní služby a doloží pobyt na Ukrajině.

Trh práce

- **Uprchlíci z Ukrajiny** (držitelé dočasné ochrany) **jsou vnímáni jako lidé s trvalým pobytem a mají volný vstup na trh práce.** Zaměstnavatel musí o jejich nástupu do zaměstnání informovat krajskou pobočku ÚP.
- Držitelé dočasné ochrany budou moci být **podpořeni v rámci aktivní politiky zaměstnanosti** (společensky účelné pracovní místo, příspěvek na veřejně prospěšné práce, možnost uhrazení rekvalifikace a podpory při rekvalifikaci), podpora z APZ ale není nároková, záleží na rozpočtové kapitole MPSV.
- Případný **nárok na podporu v nezaměstnanosti** se řídí zákonem o zaměstnanosti a je třeba splnit stanovené podmínky: **doložit získání doby důchodového pojištění z výdělečné činnosti v délce nejméně 12 měsíců, a to v období posledních 2 let** před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání. Doba pojištění z Ukrajiny bude zohledňována, pokud bude doložena, a to podle smlouvy ČR s Ukrajinou.
- U náhradní doby zaměstnání se zohledňují pouze skutečnosti, které probíhaly na území ČR.

Humanitární dávka

- [Leták MPSV k Humanitární dávce \(ukrajinsky\)](#)
- **Humanitární dávka ve výši 5 000 Kč** je plošně poskytována všem držitelům dočasné ochrany, **kteří se zdržují na území České republiky, pokud jim není bezplatně poskytnuto ubytování, celodenní strava a základní prostředky osobní hygieny.**
  - Pokud jsou ubytování, celodenní strava a hygienické prostředky poskytnuty v konkrétních ubytovacích zařízeních (zejm. zřizovaných SUZ), nárok na humanitární dávku nevzniká. ÚP mají k dispozici seznamy ubytovacích zařízení, které poskytují ubytování + stravu + hygienické prostředky, tato zařízení jsou zařazena i v aplikaci pro žádost o humanitární dávku.

- Pokud příjmové, sociální a majetkové poměry cizince s dočasnou ochranou, **který se zdržuje na území České republiky**, neumožňují zajištění základních životních potřeb, lze mu na základě jeho žádosti poskytnout humanitární dávku opakovaně po dobu následujících max. 5 měsíců, **pokud jim není bezplatně poskytnuto ubytování, celodenní strava a základní prostředky osobní hygieny.**
- **Od 7. měsíce vyplácení humanitární dávky vychází výše dávky z životního minima**
  - **pro dospělé** (ve věku 18 let a starší) z částky životního minima jednotlivce, tj. **v současné době 4 620 Kč***,
  - **pro dítě** do 18 let věku z částky životního minima nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku, tj. **v současné době 3 320 Kč***.
(*od 1. 7. byly částky nařízením vlády mimořádně navýšeny)
- **Dávku budou vyplácet Úřady práce v hotovosti či na účet vedený v ČR**, za nezletilé cizince bude jednat zákonný zástupce či osoba blízká.
- Nepříznivé majetkové a sociální poměry se mají dokládat všemi dostupnými doklady, ale bude stačit je doložit čestným prohlášením.
- Uprchlíci z Ukrajiny **nebudou zahrnuti do společného okruhu osob** (když lidé z ČR, u kterých bydlí, žádají např. o sociální podporu, dávky pro OZP či hmotnou nouzi)
- Pro poskytnutí humanitární dávky je třeba povinnost hlásit změny pobytu v ČR (ve lhůtě 3 dnů) a pobývat na území ČR.

Podpora ubytování uprchlíků

Příspěvek pro solidární domácnosti

Oficiální informace: [Leták MPSV k příspěvku pro solidární domácnosti](#) (od července 2022) či [prezentace MPSV](#)

- Komu je určen: **Fyzické osoby bezplatně ubytovávající držitele dočasné ochrany z Ukrajiny** (nemusí jít o vlastníka nemovitosti). Zákonem je definován standard, který musí být zajištěn (dostatečný prostor pro odpočinek, přípravu jídla, prostor pro osobní hygienu a WC)
- Za jaké období: za kalendářní měsíce březen až červen 2022 ho upravovalo nařízení Vlády [č. 73/2022](#); **pro období červenec-prosinec 2022 platí nové nařízení Vlády [č. 205/2022](#)**
- Výše příspěvku: od března do června šlo o 3 000 Kč za ubytovanou osobu za kalendářní měsíc, maximálně se zohledňovaly 4 ubytované osoby, tj. 12 000 Kč; **současná výše příspěvku vypadá takto:**
  - pokud se jedná o **spolubydlení** (uprchlíci bydlí s ubytovateli v jednom bytě), pak je příspěvek **3 000 Kč na osobu, maximálně pro 3 osoby (tj. 9 000 Kč).**

- pokud uprchlíci mají k dispozici **samostatný byt**, pak jsou částky ve výši **5 000 Kč na 1 osobu, 9 000 na 2 osoby, 12 000 na 3 osoby, 14 000 na 4 osoby a 15 000 na 5 osob**
- Podmínka poskytnutí: Ubytování bylo v období kalendářního měsíce poskytnuto po dobu minimálně 16 dnů po sobě jdoucích. Ubytování bylo poskytnuto bezplatně. **Nově se za bezplatné považuje poskytnutí ubytování i v případě, kdy ubytovaná osoba uhradila náklady za plyn a elektřinu. Příspěvek lze poskytnout pouze na byt, který byl v předchozím měsíci neobývaný (nebo sloužil pro ubytování osobám s dočasnou ochranou či krátkodobé ubytování).** Důvodem je předcházení situace, kdy jsou současní uživatelé bytu vystěhováni, např. protože příspěvek překračuje výši jimi placeného nájmu.
- Způsob výplaty: **Příspěvek od 11. dubna vyplácejí Úřady práce přes [online aplikaci](#).** Je potřeba přihlásit se skrze elektronickou identitu občana, vyplnit adresu hostitelské nemovitosti a právní titul k jejímu legálnímu užívání (osobní vlastnictví, členství v bytovém družstvu, nájemní smlouvu apod.), **identifikační údaje ubytovaných uprchlíků (příjmení, jméno, rodné příjmení, datum narození, pohlaví, státní příslušnost a číslo víza, pokud bylo uděleno)**, dobu poskytovaného ubytování a čestně prohlásí, že cizince ubytoval důstojně a bezplatně.
- Příspěvek se nebude považovat za příjem pro účely dalších zákonů (o sociální podpoře či hmotné nouzi) a jde o příjem osvobozený od daně, v daňovém priznání k dani z příjmů fyzických osob se neuvádí. Podpořit uprchlíky v nouzi a požádat si o příspěvek tak mohou i ti, kdo pobírají například příspěvek na bydlení.

Paušální náhrada nákladů na ubytování

- **Ubytování je veřejnou službou a zajišťují jej kraje.** Stát vyčleňuje kapacity pro ubytování. **Ministerstvo vnitra vede evidenci ubytovacích kapacit** obsahující údaje o umístění, druhu a kapacitě ubytování, identifikační údaje provozovatele a identifikační údaje osob využívajících ubytování, včetně údajů o začátku a ukončení využívání ubytování.
- **Provozovatel zařazený do evidence krajským úřadem (který má podepsanou smlouvu s hejtmanem či starostou obce s rozšířenou působností) má nárok na paušální náhradu nákladů na ubytování za ubytovanou osobu a noc**, a to podle údajů vedených v evidenci. Tyto peněžní prostředky poskytuje kraj (který je formou dotace na základě žádosti obdrží od Ministerstva financí) a orgánem kraje příslušným k jejich poskytnutí je krajský úřad.
- **Výši paušální náhrady stanovila vláda nařízením č. 206/2022 Sb.** podle druhu ubytování a druhu provozovatele:

- 200 Kč při zajištění dočasného nouzového přístřeší (tj. stanová městečka),
- 200 Kč při zajištění nouzového ubytování v zařízení, jehož provozovatelem je územní samosprávný celek nebo jím zřízená nebo založená právnická osoba, nebo při zajištění nouzového ubytování v účelových zařízeních pro ubytování podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách, nebo
- 250 Kč při zajištění nouzového ubytování v případech neuvedených v písmeni b).

Nařízení v příloze stanovuje také rozložení ubytovacích kapacit pro jednotlivé kraje v celkovém objemu 50 000 míst.

Sociální služby

- **Příchozím z Ukrajiny budou v případě jejich sociální/materiální nouze poskytovány všechny sociální služby bezplatně** (včetně těch, které se standardně hradí). Tito lidé budou muset doložit špatné majetkové a sociální poměry dostupnými doklady nebo svým čestným prohlášením (nebude to tedy paušálně a automaticky pro všechny). Tyto náklady navíc má poskytovatelům kompenzovat stát.
- Jako klienti soc. služeb musí uprchlíci z Ukrajiny splňovat podmínky dle zákona (nepříznivé sociální situace)

Práce v sociálních službách a dětských skupinách

- Příchozí z Ukrajiny budou moci **kvalifikaci potřebnou pro výkon pracovníka v sociálních službách či práci v dětských skupinách doložit čestným prohlášením** (o bezúhonnosti a dosaženém vzdělání). Do šesti měsíců by ji měli doložit řádným způsobem a čestné prohlášení bude stačit pouze pokud to nebude možné a cizinec k tomu uvede důvod (bezúhonnost se bude dokládat výpisem z trestního rejstříku za dobu pobytu v ČR).

Dětské skupiny

- Dnes platí příspěvek na místo v dětské skupině jen pro pracující/studující, **po rodiči - držitelé dočasné ochrany nebude prokázání vazby na trh práce po dobu 6 měsíců (ode dne udělení ochrany) vyžadováno** (nepracujícímu rodiči to umožní úřední zařizování apod.)
- Pokud nezbytné úřední dokumenty či písemné prohlášení rodiče o svěření do péče chybí, **za rodiče může být u dětí požívajících dočasnou ochranu**

považována pečující osoba i pouze na základě písemného čestného prohlášení. U prokázání zdravotní způsobilosti také postačí čestné prohlášení.

- U firemních dětských skupin rodiče - uprchlíci z Ukrajiny nemusí být zaměstnanci dané firmy, využije se tak případná volná kapacita ve firemních dětských skupin.
- I dětské skupiny založené během roku budou moci vstupovat do systému financování (odpadá povinnost žádat do konce ledna).

Školství

Souhrnný metodický materiál MŠMT k Lex Ukrajina II

Zákonem "Lex Ukrajina 2" se:

- **Prodlužuje dobu platnosti všech pravidel Lex Ukrajina pro školství až do 31. srpna 2023**, tj. do konce školního roku 2022/2023.
- **Ruší časové omezení výjimky z povinnosti prokazovat znalost českého jazyka pro pedagogické pracovníky z Ukrajiny** a možnost jejich zaměstnávání na dobu určitou. Tato výjimka se tedy **prodlužuje na dobu shodnou s platností celého zákona, tj. do 31. srpna 2023**.
- **Automaticky** ze zákona tedy dojde mimo jiné k **prodloužení platnosti rozhodnutí příslušného správního orgánu ve věci zvýšení nejvyššího povoleného počtu dětí, žáků a studentů ve škole nebo školském zařízení zapsaného v rejstříku škol a školských zařízení provedeného podle Lex Ukrajina**.

Mateřské, základní a střední školy

- Žák je povinen zahájit povinnou školní docházku nebo povinné předškolní vzdělávání nejpozději 90 dnů ode dne udělení DO
- Podle potřeb dítěte, žáka nebo studenta **bude možné zčásti nebo zcela nahradit po dobu nezbytně nutnou vzdělávací obsah**, bez ohledu na soulad s rámcovým vzdělávacím programem. Bude tak možné poskytovat uprchlíkům z Ukrajiny **intenzivní výuku češtiny** či pomoc se začleněním do společnosti a psychosociální podporu.
- Zákon stanovuje **složitý systém umísťování dětí s povinnou školní docházkou do mateřských a základních škol s ohledem na kapacity**, v jehož důsledku je možné, že ukrajinští uprchlíci budou chodit do školy v jiném kraji (pokud ředitel, zřizovatel ani krajský úřad cizince neumístí do školy, ministerstvo vybere krajský úřad a v součinnosti s ním ji určí). Situaci snad ulehčí **umožnění navýšení povoleného počtu dětí, žáků a studentů vedeného v rejstříku škol i bez nutnosti plnit hygienické požadavky na prostorové podmínky**.
- Přednostně je třeba děti a žáky zařazovat do běžných tříd. Pokud není jiné uspořádání možné, lze zřídit třídu složenou výhradně z ukrajinských žáků. ředitelé jsou povinni postupně zapojovat děti a žáky do vzdělávání v běžných třídách.

- Ve třídách, skupinách nebo odděleních, v nichž se budou vzdělávat výhradně uprchlíci z Ukrajiny, budou moci působit **pedagogičtí pracovníci z Ukrajiny bez nutnosti znalosti českého jazyka.**
- Pro uprchlíky z Ukrajiny bude otevřen **speciální termín zápisu do mateřských a základních škol** od školního roku 2022/23, a to **od 1. června 2022 do 15. července 2022.**
- Pokud žák nepřetržitě více než 15 dnů nenavštěvuje školu, do které nastoupil, a není jasný důvod nepřítomnosti, případně o něm škola nemá informace, může být (po prověření situace) ze školy vyřazen.
- Ředitelé středních škol, konzervatoří i vyšších odborných škol mohou **přijmout a zařadit cizince i do probíhajícího 1. ročníku.**
- **Přijímací řízení na střední a vyšší odborné vzdělávání a konzervatoře:**
  - **Lhůta pro podání přihlášky** ke střednímu vzdělávání pro příští školní rok se pro uprchlíky z Ukrajiny **prodlužuje u maturitních oborů do 5. dubna a u ostatních oborů do 8. dubna 2022.**
  - Při konání přijímacího řízení **se navyšuje časový limit přijímací zkoušky o 25 % a bude možné jej skládat v českém, ukrajinském nebo anglickém jazyce podle výběru.**
  - Doklad o splnění předchozího vzdělání může být nahrazen čestným prohlášením.
- Školy shromažďují osobní údaje žáků včetně čísla vízového štítku a předávají je předepsaným způsobem MŠTM, MŠMT pak údaje poskytuje Policii ČR, MV, MPSV a ÚP pro účely výkonu jejich působnosti

Vysoké školy

- U uchazeče uprchlíka z Ukrajiny **může vysoká škola stanovit individuální podmínky přijetí ke studiu** bez povinnosti zveřejnění informací v dostatečném předstihu
- **Doklad o dosaženém vzdělání může být nahrazen čestným prohlášením**
- Rektor (resp. MV a MO u vojenských a policejních škol) může rozhodnout o **osvobození cizince od poplatků** za přihlášku ke studiu i poplatků spojených se studiem. Mohou také rozhodnout o přerušení studia, jehož doba se nebude započítávat do celkové doby přerušení. **Tato ustanovení se vztahují nejen na uprchlíky, ale všechny státní občany Ukrajiny.**
- Vysoká škola může využít prostředky z jiných než účelově určených fondů k humanitárním účelům souvisejícím se situací cizinců.
- **Uprchlíci z Ukrajiny budou osvobozeni od poplatků za nostrifikace.**

Omezení vstupu a pobytu pro občany Ruska a Běloruska

- Zákon nově umožňuje i mimo nouzový stav stanovit nařízením vlády, že **žádosti o víza a povolení k pobytu podané na zastupitelských úřadech občany určitých států budou považovány za nepřijatelné.** Nařízení vlády

určuje na občany jakých států se ustanovení vztahuje a pro jaké kategorie osob budou existovat výjimky.

- V současnosti platí [nařízení Vlády](#) č. 200/2022, které **stanovuje jako nepřijatelné žádosti podané občany Ruské federace a Běloruské republiky. Výjimky se vztahují na rodinné příslušníky** občanů ČR a EU, či držitelů doplňkové ochrany, **a dále osoby, jejichž pobyt je v zájmu ČR** (osvědčený ministrem zahraničních věcí) či jim již bylo vyznačeno vízum za účelem převzetí povolení k pobytu (konkrétní seznam výjimek je v daném [nařízení](#)).

CO JE LEX UKRAJINA - JAK VZNIKLA A KTERÉ ZÁKONY JEJ TVOŘÍ?

[Rozhodnutí Rady \(EU\) 2022/382](#) ze dne 4. března 2022 poprvé v historii EU stanovilo, že **nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob** ve smyslu článku 5 [směrnice 2001/55/ES](#), a **zavádí se jejich dočasná ochrana** (na celoevropské úrovni). Lex Ukrajina reaguje na spuštění institutu dočasné ochrany a nastalou situaci a upravuje [zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců](#) a další zákony, aby umožnil pružnější reagování na velký počet přichozích uprchlíků z Ukrajiny.

Lex Ukrajina se skládá ze tří norem na pomoc uprchlíkům z Ukrajiny. Zákon navržený MV upravuje přidělování dočasné ochrany, právní status uprchlíků a přístup ke zdravotní péči, zákon navržený MPSV zaměstnávání, sociální zabezpečení a dětské skupiny a zákon navržený MŠMT přístup ke vzdělávání.

- [65/2022 Sb. Zákon o některých opatřeních](#) v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, v platném znění (novela [č. 175/2022 Sb.](#))
- [66/2022 Sb. Zákon o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení](#) v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, v platném znění (novela [č. 175/2022 Sb.](#))
- [67/2022 Sb. Zákon o opatřeních v oblasti školství](#) v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, v platném znění (novely [č. 175/2022 Sb.](#), [č. 199/2022 Sb.](#))

Zákony byly zrychleně projednány Parlamentem, podepsány Prezidentem a vstoupily v platnost publikací ve [Sbírce zákonů 21. 3. 2022](#). Jsou přijaty na dobu jednoho roku, pozbydou účinnosti 31. 3. 2023.